SZAID NURSZI TANÍTÁSAIBÓL

„Most olvassátok, ha nem teszitek,
később már bánhatjátok."[1]

„Megingathatatlan bizonyossággal ismertem fel és hiszem, hogy egy gyorsan változó, ideiglenes szálláshely ez a világ. Ezért bárhol is legyünk, nem lehet a mi igazi hazánk. S mivel minden csak ideiglenes szálláshely, ha annak valódi Tulajdonosa jóakarattal van hozzám, akkor minden hely barátságos hely számomra, s ott mindenki barát. Ha azonban nem váltunk barátokká, akkor ott mindenki az ellenségem, s minden helyen kényelmetlenül érzem magamat."[2]

„Miközben az ember ezernyi fájdalomtól szenvedő és ezernyi örömet élvező, élő szervezet, erőtlensége és felkészületlensége mellett még számos anyagi és szellemi ellenséggel megküzdeni kénytelen, határtalan látható és láthatatlan szükségletek által szorongatott, az elválás és az elmúlás csapásai alatt vergődő nyomorult teremtmény is egyben.

De ha rábízza lelkét mélységes bizalommal Teremtőjére, az élő, igaz Istenre, ráébred arra, hogy létének forrása a magasságos, mindenható Isten. Hitével és alázatával, Teremtőjéhez legközelebb álló Urának szeretetével és tekintélyével összes ellensége ellen erős várra, minden igaz szükségének fedezésére kiapadhatatlan forrásra lel. A leghatalmasabb és legkegyelmesebb Uralkodó szolgálatára kész teremtmény élet és halál küszöbén hálával és büszkén veszi át hazatérési engedélyét, nem rettegve halálos ítéletét.

Miként akkor, sorsomban osztozó fogolytársaimnak, most ismét elmondom: boldog az az ember, aki Őt felismeri, és Neki szolgál, örvendezhet, még ha fogságban is van. Boldogtalan az az ember, aki nem ismeri fel Őt vagy megfeledkezik Róla, s kesereghet, ha palotában is van. Egy megboldogult, erőszakot elszenvedő elítélt kivégzése előtt szólt ekképpen nyomorult erőszaktevőihez: »Én most menetlevelemmel az örök boldogság hazájába távozok innen, de ti a halál völgyébe indultok éppen, megvan már az Isteni elégtétel.« Még így kiáltott: »*Egy Isten van, a többi mind hamis isten!*« – s visszaadta lelkét Teremtőjének.

»Mondjad: Isten Gondviselésével és Kegyelmével (éljenek), s ennek örvendjenek;
jobb és üdvösebb ez annál,
mint amit összegyűjtenek.«
Szent Korán, Júnusz szúra 58."[3]

KORUNK CIVILIZÁCIÓJÁNAK ÁLDATLAN ÁLLAPOTA ÉS GYÓGYMÓDJA. MÉRTÉKLETESSÉG ÉS HASZNOS IGYEKVÉS. AZ ÁRTALOM TILALMA ÉS A MEGSEGÍTÉS PARANCSOLATA

„Kérdést intéztek egyszer hozzám: »Annak idején, amikor kelet-anatóliai nomád törzseket látogattál meg, felhívtad figyelmüket a civilizációs és modern vívmányokra, mint követendő példára. Negyven év telt el azóta, s e hozzáállásod megváltozott; hiszen – jelen civilizációt aljasnak

és alantasnak minősítve – kivonultál a társadalomból, s félrevonultan élsz. Mi ennek az oka?«

A válaszom: A modern civilizáció olyan útra tért, mely az égi, szakrális törvények alapjaival szembemegy, s ezért addigi hasznossága veszteségességgé, áldásossága áldatlansággá lett, hibát hibára halmoz, s egyre nagyobb károkat okoz. A civilizáció valódi célját, a társadalom evilági nyugodt, boldog életét megzavarta, megrontotta. A mértékletesség, megelégedettség helyett a mértéktelenségre és kiábrándultságra, az igyekvés és hasznos tevékenység helyett az ügyeskedésre és eltunyulásra való irányultságot, hajlamot erősíti, s ezen áldatlanságban élő szerencsétlen embereket szellemileg és anyagilag egyre inkább elszegényíti, elerőtleníti.

»Az embernek csak az jár,
amiért ő maga is igyekszik«.
Szent Korán, al-'Aráf szúra 31.

»Egyetek és igyatok, de ne tékozoljatok!«
Szent Korán, an-Nadzsm szúra 39.

A kinyilatkoztatott *Korán* e két rendelkezésének fényében, a *Riszale-i Nur* emlékeztet arra, hogy az emberiség boldogsága szorosan összefügg a mértékletességgel és hasznos igyekvéssel, s hogy a társadalmi elit és a köznép e két rendelkezés betartásával békélhet meg egymással, lehetővé téve egy prosperáló civilizációt. Ezzel kapcsolatban két dolgot kell még elmondani.

Az első: A nomád életmód során az embereknek három-négy alapvető dolgot kellett megszerezniük. E három-négy dolog megszerzése tíz emberből csupán kettőnek nem sikerült. A mai, önkényuralmi modern civilizációban, melyet a rossz felhasználás, tékozlásra való ösztönzés, vágyak felszítása, szükségtelen igények és elvárások támasztása jellemez, e civilizációban korunk emberének tékozló s ellanyhuló hozzáállása miatt már húsz dologra van igénye, holott abból számára valójában mindössze három-négy szükséges. S ebben a civilizációban húsz emberből csupán kettő képes arra, hogy e húsz dolog mindegyikét törvényes, megengedett módon megszerezze, ezen igényeit ilyen módon kielégítse. Húszból tizennyolc embernek azonban a civilizáció által – hamisan – szükségesnek feltüntetett igénye kielégítetlenül marad. Jelen civilizáció tehát folytonos hiányban, kielégítetlenségben tartja a keretei között élőt, s ezek enyhítésére áldatlan, meg nem engedett utakra tereli, kényszeríti. A társadalmi elitet és a köznépet pedig irigységgel és önzéssel szüntelenül egymás ellen fordítja. Felforgatta az emberiség nyugalmát azzal, hogy eltávolodott a *Korán* azon alaprendelkezésétől, mely előírja a közösségvállalás-adót, s megtiltja a kamatszedést, s ezzel a köznép elit iránti tiszteletét és engedelmességét, valamint az elit köznéppel való közösségvállalását is biztosítja. E szakrális rendelkezés semmibevétele az oka a köznép lázadásának, s az elit általi elnyomásának, zsarnokságának, a közállapotok felfordulásának!

Második dolog: Mindaz, ami a modern civilizáció vívmányának tekinthető, valójában odaadó hálaadásra, az emberiség javára történő, megfelelő felhasználásra késztető isteni jótétemény, áldás. Ezzel szemben pedig azt látjuk, hogy a köznép életére jelentős befolyással rendelkezők egy része e vívmányokkal az embereket felesleges ügyködésekre készteti, tunyábbá, lanyhábbá teszi, a hasznos tevékenységek elhagyására ösztönzi, s a munka örömét elveszi. Ugyanakkor az elégedetlenség és mértéktelenség által felébreszti a tiltott dolgok, a tékozlás, a hiábavaló és önző tevékenységek iránti vágyat.

S míg hálaérzettel, méltó módon kellene mindezzel élnünk, s az egész emberiség javára felhasználnunk, azt látjuk, hogy ötből négy esetben haszontalan, szükségtelen és értelmet-

Bediüzzaman Szaid Nurszi (1877–1960)

len dolgok eszközévé vált; az értelmes és hasznos tevékenységek öröme helyett eltunyulást vagy szenvedélyek felszítását nyújtja. Valódi rendeltetését nem tölti be, s az emberrel elhanyagoltatja valódi életfeladatának végzését.

Összefoglalva: Korunk civilizációja az égi szakrális törvényektől elfordult, az emberiséget egyre szegényebbé teszi, s mindeközben igényeit, szükségleteit növeli. A mértékletesség és megelégedettség alapjait lerombolta, s az elnyomás, jogtalanság és igazságtalanság előtt nyitotta meg az utat a mértéktelenséggel, mohósággal s történtéssel. Hiábavaló dolgok iránti vágyakat keltve a keretei között élő szerencsétlen, folytonos szükségben szenvedő embereket tunyaságba, elerőtlenedésbe vetette. Megfosztotta őket a hasznos tevékenység és törekvés örömétől. A hiábavaló dolgok, üres dolgok iránti vágykeltéssel eltékozoltatja az eredendően értékes emberi életet. Az elerőtlenedett és kiéheztetett emberiséget beteggé is tette. Az isteni jótetemények helytelen és mértéktelen felhasználása miatt száz és száz betegséget idézett elő, s terjesztett el az egész világban.

A kényszeres szükségletek, a hiábavalóságokkal való foglalkoztatás és a megsemmisüléssel végződő, értelmetlen életfelfogás e három betegségét terjesztő istentelen áramlatok átjárják és fertőzik korunk civilizációjának testét; a megsemmisülés rémével fenyegetett emberiséget szellemi pokolba taszították.

Az emberiséget sújtó e rettenetes csapással szemben a Kinyilatkoztatás, a benne foglalt égi, szakrális rendelkezésekkel korunkban is gyógyírt nyújt e három súlyos betegségre. S ha az idők végezetét homályos távol rejti is, az emberiségnek mind evilági boldogságát, mind másvilági üdvözülésének elnyerését, s az örök megsemmisüléssel járó halál helyett fénnyel teli világba való átmenetét, s ezzel együtt az evilági terhek alóli felszabadítást remélő, a civilizációtól az égi, szakrális törvények szolgálatát elváró, többségében még szunnyadó emberiség fel kell, hogy ismerje mindezt a Kinyilatkoztatás jeleiből, s állhatatosan várja a Mindenható kegyelméből a gyógyulást."[4]

Isten mindenhatósága, az emberi szabad akarat, próbatétel, a jó és a rossz elkülönülése

„Ha sok jó dolog kevés rosszal kapcsolódik össze, elfogadható. Ha valaki egy kis rossz elkerülése miatt a hozzá kapcsolódó nagy jóról is lemond, akkor nagy rosszat tett. Például: ha egy baleset során szükségessé válik az egész kéz érdekében egy ujj levágása, s erre nem kerül sor, akkor az egész kéz odalesz. Egy kisebb baj elkerülése miatt egy nagyobb baj következik be.

Ami az emberek világát illeti, végtelen fokozatok állnak rendelkezésükre mind felfelé, mind lefelé. A zsarnok uralkodóktól kezdve egészen a

szentekig (*awlijá*) és prófétákig, hosszú, sok fokozatból álló út vezet felfelé.

A rossz engedélyezésével az emberi felelősség és szabad akarat misztériumához kapcsolódva a próbatétel egyik tere lett megnyitva a tapasztalatok szerzésére, a jóra való törekedésre, a jótettekben való versengésre, s hogy az alacsonyabb, szénfekete szellemek elválhassanak és elkülönülhessenek a gyémántfényű, magasabb rendű szellemektől. Ha e törekvésre, s versengésre nem volna lehetőség, az emberi szellem különféle – szénfekete és gyémántfényű – adottságai együtt maradnának. A rossz, a gonoszság, az ocsmányság csak a személyes, emberi létteret érinti, az isteni terv szerinti emberi létet azonban már nem."[5]

HIT NÉLKÜL AZ ERKÖLCSI TANÍTÁS ÜRES FRÁZIS. HIT NÉLKÜL A SZERETET AGGODALOM, KÍN ÉS FÁJDALOM

„Az emberben ezernyi érzés kavarog. A szeretethez hasonlóan mindegyiknek két aspektusa van, egy evilági (árnyszerű) és egy valódi (mennyei). Például: mindenkiben megvan a jövő bizonytalansága miatti aggodalom. Ha valakiben felerősödik azonban ez az aggodalom, azt fogja látni, teljesen eszköztelen, hogy a jövővel felkészülten találkozzon. Viszont azt tekintve, hogy ellátásunkra ellátmány is adatott, s a jövőt igencsak rövidlátó szemmel nézzük, nem éri meg oly nagyon aggodalmakba merülnünk. Ezért el kell, hogy fordítsa tekintetét az evilági jövőtől, s egy valós jövő irányába kell néznie, mely a síron is túlmutatva, el nem múló eljövendő. Ez nem a hitetlenek jövője, s ebben nincs is semmi biztosítva számukra. Az ember továbbá igen igyekvő a birtoklás és a tekintély felé… ám azt is látja, hogy e birtoklás mulandó, csupán ideiglenes kezelési jog, s hogy e végzetes hírnév, tekintély, mely oly veszélyekkel teli és az önteltség forrása, nem ér meg ilyen intenzív érzelmi ráfordítást. Ezért elfordul tőle, s az igazi tekintély és méltóság felé indul el, Isten közelségének fokozatain felfelé haladva. Ezen az úton az ő jócselekedetei képezik a tulajdonát. Egy rossz evilági tulajdonság ekként alakul át valódi, igazi igyekezetté.

Egy másik példa: Megátalkodottságában az ember jelentéktelen, illékony, mulandó dolgokra pazarolja az érzelmeit. Csak később veszi észre, hogy egy egész esztendőn át olyan dologra összpontosított, mely egyetlen percnyi odafigyelést sem ért volna meg. S csökönyösségében még olyan dolgokhoz ragaszkodik, melyek kárt okoznak benne, megmérgezik őt. Majd valamikor felismeri, hogy ezen intenzív érzéstöltetek nem az efféle dolgokért lettek nekiadva. Ennek eltékozlása ellentmond az igazságnak és a dolgok valóságának. Csökönyösségét e felismerés után már nem fordíthatja haszontalan, illékony dolgokra, s a magasabb rendű, örök hitigazságok felé fordítja immáron állhatatossággá alakult csökönyösségét, és egy örök fizetségben lesz része. Egy újabb alacsonyrendű tulajdonság ekként változott át széppé és magasztossá.

Ha az ember tehát – miként a fenti három példa megmutatta – a neki adományozott szellemi képességeket saját énjének javára, evilági célokért felhasználva tékozolja el, s istentelenségében úgy viselkedik, mintha örökké e világban időzne, akkor e képességek és adományok értelmetlen, tékozló s aljas cselekedetek forrásává lesznek.

Ha azonban azokat csupán megszelídítve, megzabolázva használja evilági dolgokra, de teljes erejével a túlvilági célokra, akkor magasrendű szellemiség, valóságosság forrásává lesznek, s mindkét világban boldogságot hoznak el számára.

Ezért gondolom azt, hogy korunk tanácsadóinak javaslatai azért maradtak üres frázisok, mert csak ennyit mondtak az erkölcsi tartás

nélküli embereknek: »Ne legyetek irigyek! Ne legyetek mértéktelenek! Ne gyűlölködjetek! Ne makacsoljátok meg magatokat! Ne ragaszkodjatok az e világhoz!« Arra próbálták rávenni az embert, hogy változtassa meg természetét, ami önmagában lehetetlen feladatnak tűnt. Ha azonban így szóltak volna hozzájuk: »Természeteteknek, erős érzelmi tölteteiteknek másik aspektusát is vegyétek észre; fordítsátok meg az áramlás irányát!« Az ilyen tanáccsal eredményt értek volna el, mivel az emberek a meglévő tagadása helyett képesek annak átalakítására. Szabad akaratuk erre már lehetőséget ad nekik…"[6]

EGYEDÜL ISTEN SZOLGÁLTAT MARADÉKTALANUL IGAZSÁGOT

„Ez a világ a bölcsességnek és a munkálkodásnak a háza. Nem a büntetésé és a jutalomé. A köztes világban és a túlvilágon kerül sor az elvégzettek teljes kifizetésére és megfizetésére. Az itt elvégzett munka gyümölcse odaát fog beérni. Mivel ez ténynek tekintendő, cselekedeteink eredményeit – lévén, hogy azok a túlvilághoz tartoznak – ne az evilági életünkben keressük. Ha már itt meglátnánk, nem tenne minket maradéktalanul boldoggá, inkább sajnálatot okozna. Ugyanis azon misztérium értelmében, miszerint a Paradicsom gyümölcsei, közvetlenül azok leszüretelése után ugyanott újra megjelennek, nem sok értelme volna a túlvilághoz tartozó cselekedeteknek az örökkévaló gyümölcseit mulandó formájukban már az evilágon elfogyasztani. Ez olyan lenne, mint ha egy örökké égő lámpát olyanra cserélnénk ki, mely egy perc után végleg kialszik."[7]

„Isten azonban azzal mutatja meg fenséges igazságosságát a túlvilági elszámoltatásnál, hogy maradéktalanul, minden jót és rosszat felhelyez majd a mérlegre. Ez azt jelenti, hogy ha a jótettek többet nyomnak majd a latban, akkor elfogadja és megjutalmazza azokat. Ha pedig a rossz tettek nyomják le jobban a mérleg serpenyőjét, elutasítja a jótetteket és büntetést ad. A jó és rossz tettek egyensúlyánál azonban nem a mennyiség, hanem a minőség a meghatározó. Az is előfordul, hogy egyetlen egy jótett mellett könnyűvé válik ezer rossz, s elkövetőjük ezért bocsánatot nyer."[8]

MINDENNAP, MINDEN HELYEN LÉLEKBEN EGYÜTT ISTENNEL

„Az elhagyott helyeken, hegyekben, völgyekben élő, a messzire sodort s a [közösségben is] magányos ember a szívet szellemileg is működtető isteniről való megemlékezésben *(dzikr)* és elmélyült szemlélődésben lelhet igaz, valódi vigaszra, védettségre, meghittségre és örömre. Amikor felkiált, hogy »Istenem!«, megemlékezvén Róla, saját szívében érzékeli a meghittséget. Az őt körülvevő ellenséges, kinevető dolgokat ebből a biztonságból szemléli, és így szól: »A Teremtőmnek, Akiről szüntelenül megemlékezek, e magányos helyemen éppen úgy, mint minden helyen számtalan szolgálója van. Nem vagyok egyedül. A magány értelmét vesztett szó.« Hitben megélt élete örömteli és biztonságos, védett. S ekkor érti meg, hogy mi az evilági boldogság. És köszönetet mond ezért Istennek."[9]

A KERESZTÉNYSÉG ÉS JÉZUS TANÍTÁSA, PÉLDÁJA

„Ennél a kérdésnél még kevésbé helyénvaló a két dolog összehasonlítása (…). A keresztény vallás alapjait ugyanis *Hazret* Jézus tanítása képezi. A társadalmi együttélésnek és a törvény alkalmazásának alapjait javarészt tanítványai és az apostolok, valamint az egyházatyák alakították ki. Korábbi szakrális iratokból sokat merítettek ehhez. Mivel *Hazret* Jézus nem volt evilági ural-

kodó, sem bármiféle közjog forrása, a keresztény vallás alapjaira a törvény olyan házát építették, amelynek elemeit máshonnan vett jogi szokások alkották. S ezt nevezik ma keresztény jognak, törvénynek. Ha ennek alakját teljesen megváltoztatják, az alapja akkor is ugyanaz marad és megmarad. Az átalakítással sem tagadja meg ezért a keresztény újító *Hazret* Jézust.

»Meggyógyítom Isten engedélyével azt, aki vak, aki leprás és feltámasztom a halottakat.«
Szent Korán 3:49"[10]

„A *Korán* e verse Jézus (áldott legyen az ő neve) csodáját beszéli el, s tiszta jellemét követendő példaként mutatva minden embert a testi-lelki gyógyítás képességének elérésére bátorít. (Isten kegyelméből megtisztult, kísértésnek és megfélemlítésnek ellenálló, tiszta hitű jelleme által vált képessé a csodatettekre.)

A fenti *Korán ája* a következőkre hívja fel a figyelmet: »Még a legsúlyosabb betegségek is gyógyíthatók. Fel, hát ember, s ti bajtól sújtott Ádám leszármazottai! Ne essetek kétségbe! Bármilyen betegségetek is legyen, gyógyítható az. Ha kerestek, találni is fogtok.«

»Az Igazságos Isten így szól: 'Ember! Erről a világról érettem lemondó szolgámnak kettő ajándékot adtam át. Az egyik a lélek gyógyítása; a másik a test bajainak orvoslása. Az Útmutatás világossága által a megfáradt szívek ismét felélednek, leheletével és gyógyírjával meggyógyultok. Bölcsességem tárházában te is rálelhetsz akármilyen betegséged ellenszerére. Igyekezzél! Keress! Találj! Ha keresed, biztosan rá is lelsz.'«"[11]

„Te rettegő, gyenge ember! Gyengeséged és félelmed hiábavaló s csak kárt okoznak neked; környezeted befolyását vonzzák magukhoz, s felerősítik azokat.

Te, kétségektől és csalódásoktól szenvedő ember! Elképzelt károkért nem szabadna feláldozni meglévő tartalékaidat. Amire szükséged van, az a cselekvés. A többit bízd Allahra.

Allah dolgába nem avatkozhatsz. Ő helyez el téged a próbatételek földjére, s mondja neked: *»Tedd meg ezt, s Én megteszem azt.«*

A teremtmény azonban ezt nem teheti meg Vele. Ha így szól: »Ha Allah segít, akkor én majd ezt és ezt megteszem.« Túllép ekkor a saját határain.

A sátán megkísértette egyszer Jézust, Mária fiát – béke legyen vele: »A dolog Allahnál eldöntetett, s csak az ér téged, amit kiszabott neked. Vesd hát le magadat a szikláról, s meglátjuk, hogy mi történik majd veled.«

Jézus – béke legyen vele – így válaszolt a sátánnak: »Te átkozott! Allah teszi próbára a teremtményét, a teremtmény nem teheti ezt!«"[12]

közösségi és ön-azonosság, örök identitás. testvériség a teremtőben

„A hitvallás egységéből egészen bizonyosan következik a szívek egysége is; s az alapvető nézetek megegyezése a közösségi élet egységét is eredményezi. Nem vitathatod, hogy ha barátilag viszonyulsz ahhoz a katonatársadhoz, akivel ugyabban az egységben szolgálsz, a bajtársiasság érzése köt össze benneteket. A hazádból származó, idegenbe szakadt honfitársadat szintén testvérednek érzed. Éppen ezért annak fényében és tudatában, amit a hit ad neked, jelen van a megegyezés, egység, közösségi, testvéri kötődés érzése is.

A Teremtőtök egy, Uratok egy, Akihez alázattal, hálával és áhítattal fordultok, egy, Aki gondoskodik rólatok, egy…, egy, egy, egy, ezerszeresen egy és még egyszer egy. Prófétátok is egy, vallásotok is egy, imairányotok is egy…, egy, egy, egy és százszorosan s még egyszer egy. Aztán a falvatok is egy, országotok is egy, hazátok

is egy…, tízszeresen egy és még egyszer egy. Az ennyiszer egy feltétlenül igényli az Egységet, mindenütt Jelenlévőséget, egyetértést és összhangot, a szeretetet és testvériséget."[13]

„Így szólunk azokhoz, akik rosszakaratú nacionalista és rasszista gondolataikkal minden mértéket elveszítettek:

Földünk, s különösen az országunk régesrégi idők óta népvándorlásoknak, menekültáradatoknak volt a tanúja. A pontos hovatartozás, származás megállapítása csak a Jólőrzött Tábla leplének lehullásakor lesz majd lehetséges. S mivel ez így van, nemcsak értelmetlen, hanem veszélyes is egy rasszista ideológiára épülő nacionalista mozgalmat létrehozni. Mivel ez így van, nem a faj tisztaságának fenntartásával kell foglalkozni, hanem a vallás, a nyelv és a haza viszonyával kell törődni. Ha ez a három alkot egységet, akkor erős egy nép. Ha az egyik hiányzik, a nemzet még névleg megmarad.

Mindazokhoz, akik túlzottan lelkesednek a nacionalista ideológiáért:

Ha valóban szeretitek ezt az országot, s tudtok érte lelkesedni, akkor patriotizmusotok olyan legyen, hogy lakosságának nagyobb részét szeressétek, s ne annak egy töredékét. Olyan szolgálat, mely egy sajnálatot nem igénylő kisebbség érdekében egy többséggel szemben részvétlenül bánik, s egy átmeneti, a szakrálisról megfeledkezett *modus vivendi*hez segít hozzá, az nem nevezhető hazaszeretetnek. Ezen áldatlan, kirekesztő szellemiségből táplálkozó patriotizmus ugyanis nyolc csoportból talán kettőnek használhat átmenetileg. A patriótáktól ez utóbbiak olyan szeretetet kapnak, melyet meg sem érdemelnek, míg a többiek, az öregek, betegek, nyomorultak és szerencsétlenek, és legfőképpen a gyermekek szeretetre, vigaszra, együttérzésre és majdani létüket bevilágító fényre vágynak, s egy áldott, áldozatkész kézre várnak. Miféle patrióta lelkület az, mely elnézi, hogy fényük kialudjon, s a vigasztalástól is megfosszák őket? Miféle patriotizmus az, ahol hiányzik a népért való áldozatkészség?!

Nem szabad elveszíteni az Isten kegyelmébe vetett bizalmat. Mert az igazságos Isten, ha úgy akarja, egy időben korlátozott esemény miatt nem fogja elpusztulni hagyni ezen ország hívő közösségét, melyet ezer esztendővel ezelőtt a Kinyilatkoztatás szolgálatába állított. E fényt ismét meggyújtja majd, hogy folytathassa megkezdett feladatát…"[14]

„Óvakodjatok hát attól, hogy áldatlan hatalmak játszadozásainak, cselvetéseinek áldozatul essetek, s inkább a fenti *ája* legyen igaz rátok…!

Testvérem! Legyél óvatos! Nemzeti hovatartozásod elválaszthatatlanul fonódott össze hiteddel. Ha a kettőt különválasztod, akkor véged! A múltad összes dicső tette vallásod tetteinek könyvébe van jegyezve. Mivel e ragyogó tetteket semmilyen emberi hatalom nem törölheti le a föld színéről, ne töröld ki azokat te magad a szívedből azáltal, hogy az ördög szavára figyelsz!

A nacionalizmus eszméjét átvéve szakrális dolgaik nagy részét feláldozták Ázsia népei. Holott egyetlen közösség sem vehet át egyenbe szabott ruhát; csak a saját alkatához illőt viselhet. Ha az anyag ugyanaz is, szabásának másnak kell lennie. A háziasszony sem viselhet rendőregyenruhát. És egy hajlott korú, tiszteletreméltó *hodzsa* sem veheti fel egy tangó-táncos ruháját; a vak utánzás igen gyakran nevetség tárgyává teszi az embert.

Az egyik társadalom bolt és katonai barakk, míg a másik szántóföld és imaház. A boltos eljárhat a színházba, a földművelőnek azonban nem szokása az. A katonai barakk és az imahely is alapvetően különbözik egymástól.

Az egyik társadalomban próféták jelentek meg, míg a másikban a filozófusok többsége. Az elsőt vallásuk és szívük ébreszti öntudatra, és e kettővel rendezhetik a legjobb módon ügyeiket.

A filozófiának és bölcseletnek a szerepe az, hogy támogassák a vallást és a szívet, nem pedig az, hogy átvegyék a helyüket.

Népekként, törzsekként és nemzetekként teremtett meg benneteket az Úr, hogy egymás közötti kapcsolataitokban, társadalmi viszonyaitokban egymást megismerjétek és egymás segítségére legyetek. Nem azért teremtett benneteket különféle közösségekként, hogy egymást idegennek nézzétek, s ellenségként kezeljétek.

A nacionalista ideológiának két oldala van. Az egyik negatív, áldatlan, káros és mások elnyelése által táplálkozik; a másik elleni ellenségesség tartja életben; állandóan lesben áll és folyamatosan ugrásra kész. Emiatt van viszály és gyűlölet.

Ellenben a jó és áldott hívők közösségének eszméje felülírja ezeket. Milyen rasszizmus lenne képes egy szakrális, örök testvériséget létrehozni?

Ma, amikor a világ népeinek és törzseinek a leginkább szüksége van a kölcsönös segítésre, amikor az egyik jobban el van nyomva, mint a másik, egyre nagyobb szegénységbe süllyednek s idegen uralom igáját nyögik, az, hogy egy nacionalista ideológia hatására egymást idegennek, sőt ellenségnek tekintik, oly nagy katasztrófa, hogy azt el sem lehet mondani. Ha valaki elkerülni igyekezvén a szúnyogcsípést egy mérgeskígyónak fordít közben hátat, s a szúnyogot hessegeti, ahelyett, hogy a háta mögötti veszéllyel törődne, ugyanolyan őrült dolog, mint a rasszizmus ideológiáját követve a hatalmas szörnyetegszerű, karmait mohón kinyújtó hatalmakról tudomást nem venni, sőt, velük együtt a hittestvérek ellen fordulni; olyan károkat szenved, hogy azokba belepusztul. Nincsen semmiféle ellenség arra, mellyel szembe kellene fordulnunk.

Testvérek! Korunkban az önösség egyik legveszélyesebb velejárója az irigység. Ha valami nem kizárólag Istenért történik, akkor az irigység bizony odafurakodik és mindent tönkretesz. Ahogyan az ember egyik keze nem lehet irigy a másik kezére, sem szeme a fülére, s a szíve sem tekintheti vetélytársának az értelmét, úgy mindegyikőtök egy szellemi testnek egy-egy érzéke, része, melyet ti tesztek egésszé. Nem arról van szó, hogy egymással versengenünk kellene. Inkább legyetek büszkék a közös jó tulajdonságokra. Alapvető lelkiismereti kötelesség ezeknek örülni."[15]

A zsarnok hatalmi viszonyokhoz való viszonyulás

„Ha benneteket és a világotokat is szerettem volna, nem veszem vissza a kezem arról. Nem vagytok a kedvemre, s a világotok sem tetszik nekem. De nem is avatkozok bele a dolgotokba. Ugyanis fontosabb dolgom is van ennél. Szívemet más tölti ki. Másra pedig nem jut benne hely. A feladatotok az események figyelése, s

nem a szív megítélése. A ti dolgotok a politikai vezetés számára dolgozni és az ország általános biztonságára ügyelni. Mi jogon ütitek bele az orrotokat a szív dolgaiba?

Valóban várom a tavaszt télvíz idején. De nem áll hatalmamban, hogy siettessem, s kísérletet sem tehetek rá. Ugyanígy kívánom a világ, s az egész emberiség megváltását, üdvözülését. De semmit sem tehetek érte. Nem az én feladatom ez, s nem is vagyok abban a helyzetben. Csak imámmal és fohászaimmal szolgálhatom."[16]

„Egyetlen ártatlan ember jogait az egész emberiségért sem lehet semmissé tenni. Az egyén nem áldozható fel *a közösség* javáért. Isten és könyörülete előtt minden jog egyformán esik latba, legyen az csekély, vagy jelentős. A kicsit nem lehet eltűntetni a nagy miatt, sem a sokat a kevés érdekében. Az egyén élete és joga, annak beleegyezése nélkül nem eshet áldozatul a közjónak. Ha azonban önként kész az áldozatra, más helyzet áll elő."[17]

„Miután visszavonultam a politikától s mindenféle evilági dologtól, hogy a túlvilágról elmélkedjek egy hegyi barlangban, az evilágnak élő emberek gonoszsága ott sem hagyott békében, s száműzetésre ítéltettek. A bölcs és irgalmas Teremtő azonban átváltoztatta száműzetésemet, s kegyében részesített engem. A bizonytalan, hegyek közötti remeteéletet és mindazt, ami szándékom tisztaságát tönkretehette volna, átölelte Barla hegyei által, biztonságos és igaz félrevonulássá változtatta át. Amikor orosz fogságban voltam, elhatároztam, hogy életem utolsó szakaszát egy barlangba visszavonulva élem le. Az Úr, az Könyörületnek bőségével Barlát készítette elő számomra e „barlangként" és jutalomként. Ugyanakkor az abban való, vesződséges élettel nem terhelte meg gyenge szervezetemet.

Alapvetően a bölcs *Korán* szolgálata akadályoz meg engem abban, hogy politizáljak. Sőt teljesen meg is feledkeztet róla. Egész eddigi életem amellett tanúskodik, hogy a félelemnek soha nem sikerült kézen fognia, sem távol tartania attól, amiről meg voltam győződve, hogy az igaz, helyes cselekedet. S miért és mitől is kellene félnem? A végső órától eltekintve nincs semmi kötődésem ehhez a világhoz. Nincs feleségem, gyermekem, akikről gondoskodnom kellene. Ugyanakkor kívánom, hogy Isten segítse meg azokat, akik azon igyekeznek, hogy lerombolják a képmutató, rám nem szolgált hírnévből álló evilági tekintélyt. Tehát csak a meghatározott időpont számít már, s ez a fenséges Teremtő kezében van. Milyen teremtmény tehetne bármit is, hogy idő előtt ebbe avatkozzon? S egyébiránt is, mi azok közül vagyunk, akik inkább meghalnak tisztességben, mint hogy lealacsonyodott életet éljenek. A következő sorokat mondta valaki, aki a „régi Szaídhoz" volt hasonlatos: »*Azok vagyunk, akik számára nincsen más út; helyünk a tisztességes emberek között, vagy a sírban van.*«[18]

A *Korán* szolgálata valóban távol tart a politikai-társadalmi tevékenységtől. S ez a következőképpen van.

Az emberi lét egy utazás. A *Korán* fényében megláttam, hogy ez az út egy ideje egy mocsárba vezet. Egy ragadós, posványos sárrengetegben kínlódik az emberiség előre, időnként elesve, majd feltápászkodván újra elindulva. S csak egy része halad szilárd úton. Egy másik igyekszik lehetőség szerint kiszabadítani magát a mocsárból. Többségük azonban e mocskos, posványos közegben tapos, körbe-körbe forogva a sötétben. Egyötödük megrészegülvén csak keni arcára és szemébe a mocskot, azt gondolván, hogy a legdrágább illatszer. Elbuknak, felállnak, de végül belefulladnak. Tízből nyolc felismeri ugyan, hogy mocsárban van, érzékelik a rothadást, de tanácstalanul bolyonganak, hogy merre is lehet a kivezető út…

Nos, kétféle módon lehet nekik segítséget nyújtani.

Az első: Hogy felébredjenek kábulatukból, egyötödükre kijózanító ütést mérni.

A második: A tanácstalanoknak fényt kell mutatni, hogy ráleljenek a kivezető, biztonságos útra.

Azt látom, hogy van erő a kijózanító csapáshoz a húszra, de a nyolcvan tanácstalannak senki nem mutatja meg megfelelően Igazság fényét… Mert a fényt mutató egyik kezében a bot, a másikban a fény van, és ezért bizonytalanságuk nem szűnik meg. A tanácstalan ember megkérdi: »A fény nem azért van-e, hogy odacsalogasson, ahol a bot lesújt rám?« Ha pedig a lámpás a botra van függesztve, az utóbbi eltörve a fény is eltűnik.

A mocsár az emberi közösségek kicsapongásait, tévedéseit és gondtalanságát szimbolizálja. Kábulatban van az emberiség, és saját tévelygését még élvezi is. Ami a tanácstalanokat illeti, azok e közösség azon tagjai, kiket visszataszít mindaz, ami körülveszi őket, de nem tudnak kiszállni belőle. Szeretnének megmenekülni, de nem találják útját-módját. Nincsen bizonyosságuk. A bot, mely lecsapni készül, a politikai irányzatokat jeleníti meg. A fény pedig a kegyes *Korán* igazsága, s fény ellen nem lehet harcolni, nem lehet dühödten nekimenni. A megkövezendő sátánon kívül nincs senki sem, aki iszonyodna a fénytől. Azért tehát, hogy a *Korán* fényét megtarthassam a kezemben, így fohászkodtam: *»Menedéket keresek Allahnál a politika és a sátán elől«*, elhajítottam a politika furkósbotját, s a fényt mind a két karommal átöleltem. Láttam, hogy a politikai irányzatokban – mind a kormány, mind az ellenzék oldalán – megtalálhatók a fény nagy tisztelői. Semmiféle párt vagy csoportosulás nem riadhat vissza a *Korán* tanításától és nem boríthatja rá a gyanú legkisebb árnyékát, hiszen az olyan szintű, hogy tisztán mindenféle párt és irányzat ideológiája felett áll, mentes a legkisebb önérdektől, és a fényre mutat. Ez alól azonban kivételt képeznek azon emberi alakzatot felvett ördögfajzatok és báránybőrbe bújtatott farkasok, akik hitetlenségüket és istentelenségüket politikai tevékenységnek tartják és amellett szállnak síkra.

Hála és dicsőség Istennek! Az volt a szándékom, hogy politikából való visszavonulásom által a gyémánthoz hasonlatos *Korán*-igazságok értékére ne eshessen a gyanú, hogy politikai célokat szolgál, s ne törjenek szét haszontalan üvegcserepekre.

De idővel talán minden egyes csoport szemében értéküknek megfelelően csillognak e gyémántok majd.

»S így szóltak: Hála és dicsőség Istennek, Aki idáig elvezetett bennünket. Ha nem Ő vezetne minket, nem lelnénk meg a helyes utat. Bizony, Urunk küldöttei az Igazsággal jöttek el hozzánk.«
Szent Korán 7:43"[19]

AZ IMA

„A Könyörületes és Irgalmas Isten nevében. Isten bizony azokkal van, akik az Ő Jelenlétébe helyezik magukat, s akik igaz tetteket cselekednek meg."
Szent Korán 16:128

„A Könyörületes és Irgalmas Isten nevében. A hívők számára bizony előíratott az imák meghatározott időben történő elvégzése."
Szent Korán 4:103

„Egy nap egy idősebb, tekintélyes úr keresett fel engem. Büszke tartása volt, s magas pozíciót töltött be a hatalom gépezetében. Így szólt hozzám: »Jó dolognak tartom az imádkozást. Naponta ötször imádkozni azonban már túlzás. Mintha soha nem lenne vége. Nem csoda, ha az ember végül elunja.«

Már elsuhant az idő szele e szavak felett, amikor önmagamban hasonló hangokat hallottam meg. Magamba szállva megállapítottam, hogy a tétlenség e tanítását maga a bukott angyal suttogta a fülembe. Így szóltam magamhoz: aki nem képes saját énjét megjobbítani, az másokét sem tudja. S mivel ez így van, saját énemmel kezdem hát.

E szavakkal szóltam önmagamhoz: úgy viselkedsz, mintha csak a vízzel ittad volna a bölcsességet, holott a lustaság ágyán heversz, s a megfeledkezettség kábult álmát alszod. Hogy felébredjél, a következőkre emlékeztetlek.

Te szegény énem! Azt gondolod, hogy örökké élsz? Talán szerződésed van arról, hogy egy év múlva még életben leszel, vagy akár a holnap reggelt megéred? Abban az illúzióban tetszelegsz, hogy nem szűnik meg evilági életed, s az unalomérzeted is ebből ered. Elbizakodottságodban elvesztegeted az idődet, úgy teszel, mintha abból végtelen mennyiség állna a rendelkezésedre. Ha felfognád végre, hogy valójában mily rövid és terméketlen az életed, a nap huszonnégy órájából bizonyosan kész lennél egyet a valódi, maradandó létnek és az örök üdvösségnek szánni. Ráadásul ez könnyű és kellemes szolgálat, mely unalmadat is száműzi. E felismerés arra késztethet, hogy a legnagyobb odaadással és örömérzettel végezd e szolgálatot, s hogy szívesen fogadd, amikor az bekopog hozzád.

Te torkos, hasaddal elfoglalt énem! Minden nap iszod a vizet, eszed a kenyeret és nyeled a levegőt. Nem unod már ezt? Bizonyos, hogy nem; hiszen az állandóan visszatérő igények inkább csak az étvágyadat fokozzák. Mivel ez így van, az ima házadba (a testbe) meghívott barátod: szíved számára felüdülés, szellemednek az élet vize, az Úr virágai (a lélek kifinomult érzékszervei) számára simogató szellő, s ez soha nem fulladhat az unalomba. Egy határtalan szomorúságtól és fájdalomtól meggyötört, de számos élvezettől és végtelen reménykedésektől is körülhízelgett szív csak akkor meríthet elegendő mennyiségű erőt és életenergiát, ha átszellemült imáival a Gondoskodó és Könyörületes Isten színe elé járul. Mert e mulandó világon átsuhanó, az elválás gyötrelmeitől megkínzott lélek, egyedül a Könyörületesség kútjából származó élet vízével enyhítheti szomját, amikor imáiban a minden dolgon túlemelkedő, szeretettel teljes, igazságos, mindenható Örök Istenhez fordul. Az ember tudatos észlelésének és az isteni fényt szomjazó, alapvető természete szerint az öröklétre irányuló és öröklétre teremtett érzékszerveinek az élet felőrlő, szorongató, nyomasztó és sötét eseményei közepette folyamatosan szüksége van az ima ablakán keresztül beáramló friss, éltető levegőre.

Én lelkem! Tudd meg, hogy a tegnap már kicsúszott a kezedből. A holnappal kapcsolatban pedig semmi biztosítékod arra, hogy birtokolni fogod. S mivel ez így van, tudd meg azt is, hogy igazi életedet a jelenedben találod meg. Ezért naponta legalább egy órát tölts el imahelyeden. A túlvilági, valódi jövődért cselekszel akkor. Minden új napod egy új világ kapuja számodra, s embertársaid számára is. Ha nem végzed el az előírt imákat, az a nap sötétségben és zavarosan folyik el melletted, s az a nap tanú lesz ellened. E világunkban mindenki naponta a saját világában mozog, s e világ az emberek szíve és cselekedete szerint alakul, melyet saját kis világoddal együtt szíveddel, elméddel, lelkeddel és cselekedeteiddel képes vagy alakítani és megváltoztatni. Ezek melletted vagy ellened tesznek majd tanúságot. Amikor imádkozol, s orcádat e világ dicsőséges Megformálója felé fordítod, kis világodat hirtelen fénnyel telinek látod. Mintha az ima egy elektromos lámpa volna, s imaszándékod annak a lámpának a kapcsolója. S ily módon húzódik vissza a sötétség a fényesség elől. Ennek a világnak zavaros állapotai, e zűrzavar változásai és

mozgásai valójában egy bölcs rendezettség kifejezésmódjának részei, a Hatalom mély értelmű tollvonásai.

»Isten a föld és az egek fényessége.«
Szent Korán 24:35

A fenti *ájá*ból is egy fénysugár érkezik így a szívedbe. Azon a napon a te kis világodat e fény visszatükröződése fogja bevilágítani, s e fényben tesz majd melletted tanúságot.

Óvakodj tehát attól, hogy valaha is így szólj: »Mi az imádkozás és a valódi ima egyáltalán?« Mert a datolyamag az egész datolyafa tulajdonságait birtokolja. Ha nem is érezzük, imánk, egyszerű hívőké, egy közelálló igazhitű fényének valamelyes részét képezi, valóságának titkából részesül, ha nem is vagyunk ennek tudatában. Az ember fejlődési szintjének megfelelően imái is magasabb fokozatokra kerülnek, s fénykibocsátásuk szerint osztályozhatóak különféle imákká. Ahogyan a datolyamagtól a kiteljesedett datolyafáig sokféle fokozat létezik, az ima legkülönbözőbb szintjei között is megvannak ezek a fokozatok. S mindegyiken találkozhatunk e valóságos fénykibocsátás lényegi ismérveivel."[20]

Ford. Y. F.

Jegyzetek

[1] Zübeyr Gündüzalp (Szaid Nurszi egyik leghűségesebb tanítványa)
[2] *16. Mektub* 73. o. [Minden forrás az Envar Neşriyat 1995-ös isztambuli kiadására vonatkozik. *(A ford.)*]
[3] *Asa-yi Musa* 26. o. (*Sözler* 158. o.)
[4] *Emirda Lahikas* II/99. o.
[5] *12. Mektub* 43–44. o.
[6] *9. Mektub* 33–34. o.
[7] *29. Mektub* 449. o.
[8] Uo. 445. o.
[9] Uo. 444. o.
[10] *29. Mektub* 435. o.
[11] *20. Söz*. 255. o.
[12] *Sözler, Lemaat*. (Lásd ugyanezt a szövegrészt az isteni mindenhatóság, emberi szabad akarat és eleve elrendelés résznél, valamint a hozzáfűzött magyarázatot)
[13] *22. Mektub* 263–264. o.
[14] *26. Mektub* 326–327. o.
[15] *26. Mektub 3. mebhas*.
[16] *16. Mektub* 69. o. – Nem a külső befolyások, körülmények a meghatározóak, hanem az, hogy az ember hogyan, mire és milyen erősségre állítja be önmagát: hitével, érzésével, szándékával, elszántságával, alázatával, külvilággal, másik világokkal való kapcsolatával és az isteni hatalomra, szeretetre és bölcsességre irányultságával. Valódi változást nem a külső körülmények megváltoztatása, hanem az azokat kiváltó lelkület megváltoztatása idéz elő. Az ok belül van, s az okozat kívül. *(A ford.)*
[17] *15. Mektub*
[18] Abu Firász al-Hamadáni.
[19] *13. Mektub*
[20] *21. Söz*.